

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum IV. Quod quibusdam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

per Ecclesiasticam censuram cogere debeat, ut eundem M. S. à fidejussione sua sine mora liberet; sin autem Cancellarius debitum, & accessiones negaverit, ad juramentum, non obstante contraria consuetudine tanquam Legi contraria, subeundum cogat: deinde cum difficile esset Fidejussori testes suos in Angliam ducere, ideo iudicibus Bononiensibus Archiepiscopus (satisdatione à Cancellario accepta, quòd ad testes audiendos intra terminum competentem ire, vel mittere velit) litteris suis significet, ut testes illos vice suà recipiant, & diligenter examinent, atque depositiones eorundem clausas transmittant, atque significant, quanta fides instrumentis, aut testibus adhibenda sit.

SUMMARIUM.

Quantum solvere debeat Fidejussor, si in omnem casum se obligarit?

Notandum primò. Si debitor principalis in solvendo moram culpabilem committat, & Fidejussor super solutione molestetur, petere is potest, à fidejussione liberetur. De hoc dicitur infra in c. ult. hoc tit.

Notandum secundò. Si Fidejussor ample, sive in omnem casum, & eventum, se obligavit pro debitore, tunc etiam interesse, seu damnum, & lucrum cessans creditori ratione moræ culpabilis in defectum debitoris præstare cogitur, alioquin verò fidejussor non obligatur ad hoc interesse. Ita Gl. hic v. accessiones, & habetur in L. 54. ff. locati & in L. 100. §. ff. de eo, quod certo loco &c. Vide Syl. v. fidejussor q. 13. & 14.

Notandum tertio. Non potest consuetudine introduci, ut delatum à Judice calumnie juramentum recusetur. De hoc dixi in c. ceterum quinto de juramento calumnia.

Notandum quarto. Testes extra Provinciam, vel in loco longinquo constituti non sunt inde evocandi, sed committi debet iudici ejus loci, ut testes sub juramento examinet, & depositiones clausas, & obfig-

natas transmittat, addatque, quanta testibus fides adhibenda sit. Ita hic & in L. 3. §. ult. ff. de testibus. Videri potest Innocentius in c. quoniam n. 5. de probationibus. Ubi ait, consultum etiam esse iudici, causam cognituro, ut vacillationes, si quæ in testibus observantur, à tabellione in actis annotari jubeat. Et hoc notandum indubitata locum habet in iudice ordinario; sed & delegatus propter rationabilem causam, quia testes remoti sunt, & facile vocari non possunt, eorum examinationem, in ipsorum loco faciendam committere potest, secundum Gl. inc. statutum II. §. in nullo v. vices suas de rescriptis in 6. Abbatem hic n. 6. Imolam n. 8.

CAPITULUM IV.

Quod quibusdam,

PARAPHRASIS.

Quod Religiosis quibusdam à Sede Apostolica prohibitum antea erat, eam prohibitionem Innoc. III. in Concilio Lateranensi ad omnes regulares extendit, ne aliquis absque licentia Abbatis, & majoris partis Capituli pro aliquo fidejubeat, vel ab aliquo pecuniam mutuò accipiat, ultra summam communi providentia constitutam; alioquin conventus obligationem nullam contrahat; præterquam si in utilitatem domus redundasse manifestè constiterit, & qui contra hoc statutum agere præsumpserit, gravius puniendus est.

SUMMARIUM.

1. Nec Religiosus, nec monasterium obligatur ratione fidejussionis à Religioso sine consensu debito præstita.
2. Obligatur tamen monasterium, si consensus hujus interveniat.
3. Limitatur tamen hæc doctrina.
4. Cui tamen administratio certorum reddituum ratione beneficii competit, quando fidejubere possit?

Oo 2

5. Neque

5. Neque ex pecunia mutuo à Religioso accepta monasterium obligatur, nisi cum legitimo consensu hoc mutuum acceperit, aut probetur, quod versum fuerit in utilitatem monasterij.

1. Notandum primum. Religiosus, si absque consensu Prælati, & majoris partis Capituli pro alio fidejubeat, irrita est fidejussio, nec monasterium obligatur. Ita Joann. Andreas in c. 2. n. 6. ne Clerici, vel monachi in 6. Molina tra. 2. disp. 540. n. 23. Sanchez tom. 2. moralium lib. 6. c. 14. n. 41.

Ampliari debet doctrina, tamen si Religioso peculium concessum sit ad certam causam, v.g. versanti in studio litterarum, ad commendam ea, quibus indiget, quod fidejubere non possit, sicuti nec donare valide potest, nisi moderatæ elemosinæ causâ, prout docet Joann. Andreas cit. lo. Abbas hic n. 3. Sanchez n. 42. Si tamen Religiosus in studijs existens de Prælati licentia pecunias mutuas accipiat, in sustentationem suam, & alia necessaria sibi comparanda, monasterium obligatur secundum Gl. receptam in c. ex parte II. v. licet alios de accusationibus. consentit Andreas, Abb. Sanchez lo. cit.

2. Porro per sensum contrarium colligitur ex isto cap. si Religiosus cum licentia Prælati, & consensu majoris partis Capituli pro altero fidejubeat, monasterium obligari. Ratio est, quia Prælati unâ cum majore parte Capituli repræsentat corpus Ecclesiæ: quemadmodum itaque monasterium, sive Ecclesia, obligare se potest per se, ita etiam per Religiosum, dando ei consensum; & cum Religiosus proprium non habeat, ideoque ex bonis suis obligari non possit, sequitur, cum monasterium consentit ejus obligationi, quod eam in se suscipere censetur.

Hæc tamen doctrina varijs modis declarari, & limitari debet. Primò. Si fidejussio talis fiat, ut in defectum debitoris principalis necessarium sit bona immobilia, aut mobilia pretiosa alienari, irrita est fidejussio,

Ita sumitur ex Abb. hic n. 5. & ex reg. 83. ubi dicitur, quod unâ viâ prohibetur alienatio ad id aliâ non debet admitti; cum itaque alienatio talium rerum secundum Canones irrita sit, idem quoque judicari debet de fidejussione, per quam perveniri potest ad alienationem. Nam hanc ipsam eadem causam etiam oppignoratio harum rerum prohibetur, quia occasione ejus ad alienationem perveniri potest c. nulli 5. de rebus ecclesiæ non alienandis. & L. ult. cod. de rebus alienis non alienandis. Nisi dicatur talis, quod & probabilius est, fidejussio quidem valere, sed in effectu non extendi ad eum casum, ut immobilia, aut mobilia quæ servando servari possunt, alienentur cum ista tacite sive ipso jure excepta continentur in fidejussione.

Secundò. Prælati absque consensu Capituli fidejubere potest in quantitate modica, cum enim id pertineat ad liberam, impeditam administrationem, quæ Prælati competit, ideò tum Capitulum, tum ipsi Canones talem eum facultatem permittunt, sicuti notavit Sylo. v. fidejussor q. 4.

Tertiò. Si in religione aliqua contentio non sit, ut conventus congregetur, non solus rector fidejussorem prælati potest consequenter etiam Religiosus ex quolibet consensu, sicuti docent Sanchez, & Molin. cit. locis. dummodo id non fiat cum notabili damno Collegij, aut supra quantum tatem in hoc genere definitam.

Quartò. Si Religiosus beneficium obtineat, ideoque ipsi secundum Canonice administrationem redituum competat, contra ipsi est facultas, ex causa justa, fidejubere non requisito Prælati, & Capituli consensu, si id fieri possit absque præjudicio Ecclesiæ, & sine periculo notabilis immutationis reddituum; quemadmodum enim donationes modicæ, & rationabili causa subnixæ, Religioso permittuntur, ita & quibus multò magis fidejussio ex causa justa permitti debet; quare idem, & quidem magis ore ratione dici debet de Episcopo, quod fidejubere possit ex redditibus mensis sui, quæ

SUMMARIUM.

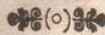
Casus, in quibus fidejussor agere potest contra principalem debitorem, antequam solvat, ut ab obligatione liberetur.

Notandum. Ordinariè loquendo fidejussor agere non potest adversus debitorem, pro quo fidejussit, priusquam aliquid solverit pro eo *L. si pro ea 10. ff. mandati*. Excipiuntur autem casus primus. Si debitor diu cessavit, seu in culpabili mora solvendi diu fuit *L. nuntius 38. ff. mandati*, ubi etiam significatur, id iudicis arbitrio aestimandum esse, num diu in obligatione, non sine suo aliquo periculo, fidejussor stetit censendus sit, sicut tradit *Glossa ibidem v. ac tempore*, & *Gl. finalis hic* & videri potest *Imola hic n. 1.*

Secundus casus, si debitor principalis bona dissipare incipiat, ita ut fidejussor in periculo versetur, agere potest coram iudice, ut liberetur *cit. L. Lucius & cit. L. si pro ea*, ubi *Glossa communiter recepta v. cepisse* admonet, secus dicendum esse, si jam tempore fidejussionis debitor inceperat dilapidare, quia fidejussor hoc periculum sponte in se suscepisse censetur.

Tertius casus, si fidejussor ad solvendum à iudice condemnatus fuit, hoc casu statim agere potest adversus principalem, ut ipse indemnus servetur. Ita habetur *hic, & in cit. L. Idemque* sentiendum esse, si facta conclusione in causa appareat, fidejussorem condemnandum esse, cum tunc quasi condemnatus censetur, tradit *Barbosa hic n. 9. Menochius in arbitrarijs casu 41. n. 28.*

Quartus casus habetur *in cit. L. Lucius & cit. L. si pro ea*, si ab initio ita conventum sit, ut v. g. elapso aliquo tempore, vel eveniente aliqua conditione fidejussor liberaretur. Alias exceptiones affert *Barbosa hic n. 14.*

Oo 3 TITU-

quemadmodum & ex justa causa donationes facere potest, si id fiat sine præjudicio Ecclesiæ suæ; idque notavit *Gl. in c. te quidem 29. v. ne fidejussor causa 11. q. 1.* Tamen verò in canonibus significatur, Episcopum, omnemque Clericum fidejussionibus interire non debere, id tamen explicari potest, ne fiat cum Ecclesiæ detrimento, aut quòd id non debeat, si fiat sine causa, aut frequenter, maxime erga Laicos.

Notandum secundum. Si Religiosus, absque licentia ad hoc requisita, pecunias mutuas accipiat, monasterium non obligatur, nisi ex pecunia quidpiam in rem, seu utilitatem monasterij conversum fuisse ostendatur. Ita *hic*, & sumitur *ex L. civitas 27. ff. si certum petatur*. Inde autem per sensum contrarium inferitur, si Religiosus cum requisita licentia, videlicet Prælati & Conventus, vel etiam solius Prælati, quando is solus talem licentiam dare potest, multo magis, si Prælati, & Capitulum, vel solus Prælati in casibus, quibus ob liberam ipsi concessam administrationem acceptio mutui concessa est, pecunias mutuò accepit, tunc mutuator ostendere non cogitur, pecunias in utilitatem Ecclesiæ versas fuisse, prout *hic* tradit *Abb. n. 4. Antonius Genuensis in prædicationibus Ecclesiasticis q. 139. Molin. tra. 2. disp. 300. n. 2. & explicat lib. 3. tra. 4. c. 15. n. 7.* interim tamen si Ecclesiæ læsionem ostendat, tribuitur eibeneficium restitutionis in integrum.

CAPITULUM V.

Eum.

PARAPHRASIS.

Sunt aliqui casus, in quibus fidejussor, antequam solvat, agere potest adversus debitorem principalem, ut ipsum obligatione liberet. Primus. Si debitor solvere debitum diu neglexit, seu in mora solvendi culpabili diu fuit. Secundus. Si bona sua dissipare incipiat. Tertius. Si fidejussor ad solvendum pro principali à iudice condemnatus fuerit.